

MAYER LISA

mayer.lizus@gmail.com

Összehasonlító irodalom- és művelődéstudomány

MA, 4. félév

Pannon Egyetem

Modern Filológiai és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Szávai Dorottya

egyetemi docens, PE MFTK

„Ne a Teremtést olvasd, te szerencsétlen!” (Az apokaliptikus beszédmód vizsgálata Krasznahorkai László *Sátántangó* című regényében)

Jelen dolgozat témája Krasznahorkai László első regénye, a *Sátántangó*. A művet az 1985-ös megjelenése óta számos kritika méltatta, és méltatja azóta is. Balassa Péter úgy fogalmaz a regény kapcsán, hogy „a síkság, ahol vagyunk, a lassú, feltartóztathatatlan süllyedés állapotában van”. Az eső folyamatosan zuhog, a telepet ellepi a sár; a szereplők létük értelmét, illetve az igazságot keresve bolyongnak; várják a megváltást. És valóban: a művet olvasva az értelmező egy sötétségbe borult regényvilágban találja magát, ahol minden és mindenki a romlás, a pusztulás felé tart.

Krasznahorkai általam vizsgált művét átszövik a bibliai motívumok és utalások. A teljesség igénye nélkül, példaként említeném Irimiás és Petrina alakját; vagy a *Sátántangó* fejezetcímeit, a „táncrendet”, ahol megtaláljuk a feltámadást és a mennybemenetelt is. A műről született kritikákban, tanulmányokban felfigyelhetünk az apokaliptikus jelző gyakori használatára. Angyalosi Gergely metafizikus prózaírónak, Jacek Dobrowolski az apokaliptikus próza mesterének tartja Krasznahorkait. Kutatásomban arra teszek kísérletet, hogy a narratív párhuzamokon elemzésén túl, az apokaliptikus beszédmód vizsgálata felől párbeszédre hívjam a *Sátántangót* és a *Jelenések könyvét*, ezzel is tágítva az apokalipszis jelentéskörét. A *Sátántangó* szövegében az elbeszélői hangra jellemző a töredezettség, azaz a narrátor hangját sok esetben megszakítják a szereplők gondolatai. A *Jelenések könyvét* szintén rengeteg szólam alkotja, így értelmezésekor nem beszélhetünk tiszta, az elbeszélői hangba „beeszlások” nélküli megszólalásokról. A vizsgált művek esetében tehát létrejön a szólamkán, ami Derrida meghatározása szerint az apokalipszis maga. Dolgozatomban kitérek a *Sátántangó* írásjelenetére is, amely meghatározza a történetet, hiszen az írás aktusának köszönhetően a narratíva önmagába fordul, újrakezdődik.